

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5To/3/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814010467
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Rešatková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8814010467.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Evy Rešatkovej a sudcov JUDr. Vladimíra Monoka a JUDr. Evy Pirkovskej na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16.02.2016 v Prešove takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. poriadku na podklade odvolaní obžalovaných mladistvých Y. F. a X. F. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 10T 106/2014 zo dňa 22.09.2015 v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. poriadku vec v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 10T/106/2014 zo dňa 22.09.2015 boli obžalovaní mladiství Y. F. a X. F. uznaní vinnými zo spolupáchateľstva zločinu lúpeže podľa § 20 k § 188 ods. 1, 2 písm. d/ Tr. zákona s poukázaním na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 10.04.2014, v čase okolo 12.00 hod. v obci Nižný Hrabovec, okres Vranov nad Topľou, na chodníku v blízkosti predajne rozličného tovaru Ilas nachádzajúcej sa neďaleko budovy obecného úradu pristúpili k maloletému Y. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorému Y. F. povedal slová : „Daj nám nejaké peniaze, lebo ťa zabijeme“, kde takto poškodený zo strachu im vydal sumu 1,- Eur a následne obvinený ml. X. F. udril poškodeného rukou po líci a ml. Y. F. ho kopol nohou do zadnej časti tela, čím svojím konaním nespôsobili maloletému Y. G. žiadne zranenia, avšak spôsobili mu škodu na majetku 1,- Eur,

za čo bol obž. ml. X. F. podľa § 188 ods. 2, § 38 ods. 2 a § 117 ods. 1 Tr. zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona podmiennečne odložený a podľa § 119 ods. 1 Tr. zákona mu bola určená skúšobná doba na 2 roky.

U obž. ml. Y. F. podľa § 94 ods. 2 Tr. zákona v spojení s § 44 Tr. zákona bolo upustené od uloženia súhrnného trestu, pretože trest odňatia slobody uložený rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/182/2014 zo dňa 04.03.2015 vo výmere 30 mesiacov s podmiennečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 30 mesiacov s probačným dohľadom pokladá na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Proti tomuto rozsudku, ktorý bol vyhlásený v prítomnosti oboch obžalovaných, ich obhajcu, ÚPSVAR a okresného prokurátora, podali odvolanie obžalovaní ml. X. F. a ml. Y. F. prostredníctvom svojho obhajcu dňa 02.10.2015 tak proti výroku o vine, ako aj proti výroku o treste. V dodatočne predložených dôvodoch odvolania po rekapitulácii výrokov napadnutého rozsudku obžalovaní poukázali na to, že súd sa nevyrovnal s námietkami obhajoby. Vo výpovediach mal. Y. F., svedkov Y. F. st. a Q. W. je

celý rad navzájom si odporujúcich tvrdení, ktoré nie je možné odstrániť a tieto pochybnosti sú v ich prospech. Obhajoba má za to, že boli porušené práva na obhajobu, pretože rozsudok je postavený z veľkej časti iba na jednej výpovedi maloletého Y. F. a obžalovaní nemali možnosť túto výpoveď konfrontovať prostredníctvom obhajcu. Okrem toho pri výpovedi maloletého svedka bol prítomný jeho otec R. F. st., ktorý bol vypočutý až následne po výsluchu svojho syna, pričom súd prihliadal na túto výpoveď. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že je porušením ustanovenia § 135 ods. 1 Tr. poriadku, ak bola osoba mladšia ako 15 rokov vypočúvaná v prítomnosti iného dospelého svedka, ktorý bol vypočutý, alebo by mohol byť vypočutý k tým istým skutočnostiam ako maloletý, ktorý okrem toho nie je osobou, ktorá by mohla prispieť k správneému výsluchu takejto maloletej osoby. Okrem toho pri výsluchu mal. R. F. nebolo postupované podľa § 131 a § 132 Tr. poriadku, keď celá jeho výpoveď je postavená iba na otázkach, ktoré boli často formulované kapiózne a sugestívne. Aj keď výsluch poškodeného mal. R. F. bol vykonaný v rozpore so zákonom a preto dôkaz nemôže byť použitý, poukázali na rozpory a pochybnosti v jeho výpovedi, keď udalosť raz situuje do predajne, raz na chodník, raz sa to stalo pri ceste do školy ale aj pri ceste zo školy. Poškodený mení svoju výpoveď aj čo sa týka mincí, ktoré dal, raz je to euro, potom sú to mince. Počas incidentu mal byť sám, pričom svedecky bolo preukázané, že zo školy odchádza v spoločnosti spolužiakov. Fyzické násilie, ktoré malo byť použité voči jeho osobe, (facka, kopanec do zadku) vyvracia očitý svedok Q. W., ktorý nič také pri odovzdávaní mincí nevidel. Rovnako menovaný svedok W. vyvracia tvrdenie poškodeného, že mu mince mal jeden z nich (obžalovaných) vytrhnúť násilím z ruky. Súd sa nevyrovnal ani s rozpormi vo výpovediach svedkov R. F. st. a M. W., ktorí rozdielne vypovedajú o tom, ako sa o stretnutí dozvedeli. Svedok W. na hlavnom pojednávaní svoje výpovede z prípravného konania zásadným spôsobom mení a v podstate ich úplne neguje. Ak v trestnom oznámení dňa 24.04.2014 vypovedal, že nič nepočul, tak vo výpovedi z 29.05.2014 už spomína, že počul zo strany obžalovaných „naval' penazi“ a vo výpovedi dňa 18.09.2014 už dopriňa „naval' penazi alebo daj penazi“. Na hlavnom pojednávaní tvrdil, že vraj si iba myslel, že keď niekto nastaví ruku, tak aj povie „naval' penazi“. Ak na hlavnom pojednávaní tento svedok hovoril, že poškodeného oslovil iba jeden z obžalovaných, v prípravnom konaní tvrdil, že poškodeného zastavili a hovorili s ním obaja obžalovaní, pričom rozpor nevedel vysvetliť. Na hlavnom pojednávaní tvrdil, že trestné oznámenie nepodával, ale zápisnica o trestnom oznámení je z 24.04.2014 podaná práve M. W.. Tiež na hlavnom pojednávaní svedok vypovedal, že mal F. nevyzeral nejako rozčúlený a nevidno u ciganicikov, či sa červenajú, pritom v prípravnom konaní dňa 29.09.2014 uviedol, že na maloletom bolo vidno, že sa ich bojí, lebo na tvári sčervenel, bol taký vyplašený. Ani tento rozpor nevysvetlil. Obhajoba preto spochybňuje tvrdenie obžaloby, že voči poškodenému mala byť použitá zo strany obžalovaných hrozba násillia k získaniu penazi a následne aj fyzické násillie. Poškodený však potom, čo od neho násillím vzali penazi, vytrhli mu ich z ruky, zbili po hlave a kopli do zadku, čaká pokojne na chodníku, neuteká, nevolá W. o pomoc, aj keď ho pozná pod prezývku V.. Obžalovaní naopak za ulúpené penazi kupujú poškodenému keksik, dajú mu ho do rúk a pokojne sa rozchádzajú. Rozhodnutie súdu o vine vychádza z nesprávneho posúdenia vykonaných dôkazov, pričom podľa obhajoby dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom a zásadným spôsobom boli spochybnené. V dôsledku nesprávneho záveru o vine súd nesprávne rozhodol aj o výške uloženého trestu. Na základe uvedeného preto navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku a podľa § 322 ods. 3 a § 285 písm. a/ Tr. poriadku ich spod obžaloby oslobodil.

Prokurátor na rozdiel od obžalovaných považoval rozhodnutie súdu za zákonné. Má za to, že obžalovaní sa dopustili skutku tak, ako to bolo preukázané dokazovaním na hlavnom pojednávaní a v súvislosti s tým im boli uložené tresty v súlade s ustanoveniami Tr. zákona.

Na podklade takto riadne a včas podaných odvolaní obžalovanými ako osobami na to oprávnenými krajský súd, nezistiac dôvody na zrušenie napadnutého rozsudku postupom podľa § 316 ods. 3 Tr. poriadku, v zmysle § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc pritom i na chyby odvolaním nevytýkané, pokiaľ by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1, a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Odvolací súd v prvom rade preskúmaval postup konajúceho súdu, či tento netrpí takými podstatnými chybami, v dôsledku ktorých je nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť. Zistil pritom, že konajúci súd vykonal hlavné pojednávanie dňa 15.05.2015 bez splnenia podmienky ustanovenej v § 247 ods. 1 Tr. poriadku, v dôsledku čoho dôkazy vykonané na tomto hlavnom pojednávaní nemožno považovať za procesne účinné.

Z obsahu predloženého spisu plynie, že na hlavné pojednávanie boli predvolaní obaja obžalovaní mladiství, pričom iba obž. ml. J. F. prevzal predvolanie a obžalobu dňa 21.04.2015. Obž. ml. R. F. bolo predvolanie spolu s obžalobou doručované poštou, ktorá zásielka sa vrátila súdu dňa 05.05.2015 s vyznačením, že zásielka bola uložená na pošte dňa 22.04.2015 po márnom opakovanom pokuse jej doručenia, o čom bol obž. ml. R. F. upovedomený, čo plynie z textu uvedenom na doručovanej zásielke.

Podľa § 247 ods. 1 Tr. poriadku termín hlavného pojednávania určí predseda senátu tak, aby obžalovaný od doručenia predvolania, prokurátor a obhajca od upovedomenia mali lehotu aspoň päť pracovných dní. Túto lehotu možno skrátiť len s ich súhlasom a tiež vtedy, ak obžalovaný odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti. U ostatných osôb, ktoré sa na hlavné pojednávanie predvolávajú alebo o ňom upovedomujú, treba spravidla zachovať aspoň trojdňovú lehotu. Ak sa pri skrátenom vyšetrení postupovalo podľa § 204, lehoty uvedené v tomto ustanovení sa nepoužijú. Keďže neboli vykonané ktorou je skrátenie lehoty na prípravu hlavného pojednávania iba so súhlasom toho, u ktorého lehota aspoň piatich pracovných dní nebola dodržaná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku do vlastných rúk sa doručuje obvinenému obžaloba a predvolanie. V zmysle § 66 ods. 3 Tr. poriadku ak nebol adresát zásielky, ktorú treba doručiť do vlastných rúk, zastihnutý na adrese, ktorú na tieto účely uviedol, zásielka sa uloží u orgánu, ktorý zásielku doručuje, a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v určitý deň a hodinu. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží sa písomnosť na pošte alebo orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, kde a kedy si môže zásielku vyzdvihnúť. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel; toto neplatí, ak ide o doručenie obžaloby, uznesenia o podmiennečnom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

Vzhľadom na citovanú zákonnú úpravu a na zistenia plynúce z obsahu spisu odvolací súd uzavrel, že podmienky na vykonanie hlavného pojednávania dňa 05.05.2015 by boli splnené iba v tom prípade, pokiaľ by obž. ml. R. F. súhlasil so skrátením lehoty na prípravu hlavného pojednávania. Ak obžalovaný takýto súhlas neudelil, došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, čo je dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku, na ktorý odvolací súd prihliadal, aj keď tento namietaný nebol.

Obsahom doručovanej súdnej zásielky bola totiž okrem predvolania na hlavné pojednávanie aj obžaloba, ktorú nebolo možné považovať za doručenie do vlastných rúk podľa § 66 ods. 3 Tr. poriadku, čo malo za následok aj nedoručenie predvolania. Doručovanie predvolania a obžaloby jednou zásielkou nemožno totiž rozčleniť na dva samostatné doručovacie úkony. Ak sa náhradné doručovanie do vlastných rúk podľa § 66 ods. 3 Tr. poriadku neaplikuje pri doručovaní obžaloby, potom ho nemožno uplatniť ani na doručovanie predvolania, ak sa toto doručuje súčasne s obžalobou. Dodržanie zákonnej lehoty na prípravu hlavného pojednávania procesných strán sa totiž odvíja od doručenia obžaloby, ktorá je zákonným podkladom pre vykonanie hlavného pojednávania. Pokiaľ obžaloba doručená obžalovanému nie je, potom nemožno usudzovať ani na riadnu a včasnú prípravu obžalovaného na hlavné pojednávanie. Zákon však, tak ako to vyplýva z citovaného ustanovenia § 247 ods. 1 Tr. poriadku, umožňuje túto lehotu skrátiť, ale obžalovaný s takýmto postupom musí výslovne súhlasiť. Túto okolnosť je súd povinný zaznamenať do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

V prerokúvanom prípade predseda senátu zrejme považoval zásielku za doručenie jej uložením ku dňu 27.04.2015, od ktorého dátumu by bola zákonná lehota piatich pracovných dní dodržaná, avšak, pre dôvody vyššie rozvedené túto zásielku nemožno považovať za doručenie zákonným spôsobom. Nedoručenie zásielky spôsobom predpokladaným zákonom má potom za následok, že dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní dňa 05.05.2015 pri absencii súhlasu obž. ml. Y. F. v zmysle § 247 ods. 1 Tr. poriadku nie sú procesne účinné a nemožno o ne opierať skutkové zistenia, čo je ďalším dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. poriadku.

Za procesne neúčinné dôkazy považuje odvolací súd aj ďalšie dôkazy, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní dňa 22.09.2015. Konajúci súd totiž vykonával dokazovanie aj prečítaním a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, v rámci ktorého prečítal aj znalecký posudok z odboru psychológie a výpoveď mal. svedka Y. F.. Tento zistený postup v dokazovaní nemá oporu v § 269 Tr. poriadku, keďže podľa tohto ustanovenia sa za listinné dôkazy považujú písomné vyjadrenia, posudky, správy štátnych orgánov

a ďalšie listiny, ktoré sa prečítajú buď celé alebo ich časť, ktorá sa týka dokazovanej skutočnosti. Ak aj chyba v zápisnici o hlavnom pojednávaní označuje ustanovenie § 269 Tr. poriadku, podľa ktorého konajúci súd postupoval pri vykonávaní listinných dôkazov, odvolací súd toto zistenie nepovažoval za podstatnú chybu konania, keďže pre čítanie listinných dôkazov procesný predpis neustanovuje splnenie osobitných podmienok ako je to v prípade dokazovania prečítania znaleckého posudku, či svedeckých výpovedí.

Procesný predpis ustanovuje pravidlá na vykonanie znaleckého dokazovania a to v § 268 Tr. poriadku, podľa ods. 2 ktorého v konaní pred súdom možno čítať znalecký posudok iba za predpokladu, že znalec bol pred podaním znaleckého posudku poučený podľa § 144, nie sú pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku a prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia. Z uznesenia o pribratí znalca do konania je zrejmé, že tento bol poučený v zmysle zákona, čo dáva predpoklad na prečítanie ním podaného znaleckého posudku. Ak pristúpil konajúci súd k prečítaniu znaleckého posudku, zrejme nemal o správnosti a úplnosti jeho záverov pochybnosti. Za splnenia týchto zákonných podmienok mohol konajúci súd prečítať znalecký posudok, pokiaľ by si vyžiadal súhlas od prokurátora a obžalovaných. Keďže tento súhlas nežiadal, tretiu podmienku k vykonaniu znaleckého dokazovania bez prítomnosti znalca nemal splnenú, dôsledkom čoho je neúčinnosť tohto dôkazu, čo je už konštatované vyššie. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní síce vyplýva, že procesné strany súhlasia s vyhláseným uznesením, ktorým sa oboznamuje obsah spisu a vykonávajú sa listinné dôkazy, avšak takýto súhlas nepostačuje k vykonaniu dôkazu prečítaním znaleckého posudku. Súhlas k takému postupu súdu musí byť procesnými stranami daný zrozumiteľne a určito, aby bol nespochybniteľný. Aj na túto chybu konania odvolací súd prihliadal, aj keď nebola odvolateľmi vytýkaná, keďže rozhodnutie súdu nemožno založiť na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Obdobná situácia nastala aj pri vykonaní dôkazu prečítaním výpovede maloletého svedka Y. F., keď konajúci súd túto čítal v rámci oboznamovania obsahu spisu. Trestný poriadok však upravuje podmienky na vykonanie takéhoto dôkazu v konaní pred súdom v § 135 ods. 2, 4 Tr. poriadku. To znamená, že výsluch maloletého svedka je možné prečítať na hlavnom pojednávaní aj bez splnenia podmienok uvedených v § 263 Tr. poriadku, pričom osobu, ktorá bola pribratá k výsluchu, sa podľa potreby vypočuje na správnosť a úplnosť zápisnice alebo na spôsob, akým bol výsluch vykonaný, ako aj na spôsob, akým vypočúvaná osoba vypovedala.

V prerokúvanej veci mal. Y. F. bol 25.06.2014 vypočúvaný za prítomnosti rodiča Y. F. a psychológa V. S. W., ktorá bola pribratá do konania ako znalkyňa uznesením z 25.07.2014. Z tohto úkonu sa vyhotovil aj zvukový a obrazový záznam v zmysle § 135 ods. 3 Tr. zákona, ktorý je súčasťou spisu a ktorý vykonaný ako dôkaz na hlavnom pojednávaní nebol.

Aby konajúci súd mohol opierať svoje skutkové zistenia aj o výpoveď mal. svedka, je potrebné aby zvukový a obrazový záznam vyhotovený z výsluchu tohto svedka sa stal súčasťou dôkaznej situácie zabezpečenej v súdnom konaní, čo znamená postupovať podľa § 270 ods. 2 Tr. poriadku. Ak sa tento autentickjší spôsob zaznamenania výsluchu maloletého svedka ako dôkaz vykoná na technickom zariadení, v tom prípade už nie je potrebné čítať zápisnicu o jeho výsluchu a ani vypočúvať prítomnú osobu na spôsob a okolnosti výsluchu tohto maloletého svedka.

Pokiaľ namietaný dôkaz, výpoveď svedka mal. Y. F., nebol vykonaný zákonným spôsobom, potom uplatňované odvolacie námietky nemožno vo vzťahu k nemu posudzovať.

V ďalšom poukazuje odvolací súd aj na nesprávny postup konajúceho súdu, ktorý po vykonaní jednotlivých dôkazov neumožnil obžalovaným mladistvým, aby sa k nim vyjadrili, ale možnosť vyjadriť sa k nim dal prokurátorovi a obhajcovi obžalovaných. Týmto postupom došlo k ukráteniu práv obžalovaných na obhajobu, keďže právo vyjadriť sa osobne k vykonaným dôkazom im plynie z ustanovenia § 34 ods. 1 Tr. poriadku. Toto právo nemôže za obžalovaného uplatňovať obhajca. Obžalovaný preto musí dostať možnosť osobne sa vyjadriť k vykonávaným dôkazom v súdnom konaní a jeho prejav má byť zaznamenaný v zápisnici o úkone súdu, vrátane prejavu vôle, že toto svoje právo nechce využiť.

S poukázaním na vyššie rozvedené zistenia a z nich plynúce úvahy odvolací súd vyvodil záver, že konanie predchádzajúce napadnutému rozsudku trpí podstatnými chybami, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť. Okrem toho rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré

neboli vykonané súdom zákonným spôsobom, preto skutkové zistenia nemajú oporu v zákonne zabezpečenej dôkaznej situácii a sú nejasné a pochybné. So zreteľom na tieto zistenia preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. poriadku a vzhľadom k tomu, že vo veci je potrebné vykonať dokazovanie v rozsahu, ktorý má podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej, podľa § 322 ods. 1 Tr. poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju vo vyššie naznačenom rozsahu opätovne prejednal a rozhodol.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd vyhovel odvolaniu obžalovaných bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého výroku o vine a naň nadväzujúci výrok o treste. jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.